

Sayı : 1206
Tarih : 25.07.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de enflasyon başta olmak üzere cari açık, kur artışı, işsizlik, gelir dağılımı, bütçe açığı ve vergi adaletsizliği gibi ekonomik sorunlar gün geçtikçe daha da büyümekte, çözümsüz bir hal almaktadır. Enflasyonun yapışkan bir hal alması ve kurlardaki artışlar dolayısıyla emeğiyle geçinen on milyonlarca yurttaşın alım gücü düşmekte, emekçiler için yaşam daha da zorlaşmakta, yoksulluk artmaktadır. Neredeyse her gün iğneden ipliğe gelen zamlar nedeniyle yapılan maaş ve ücret artışları da anlamını yitirmekte, artan hayat pahalılığı yurttaşların alım gücünü gün geçtikçe daha da düşürmektedir. Bu nedenle enflasyonun ve hayat pahalılığının yurttaşlar üzerindeki yükünü azaltmak amacıyla genel görüşme açılmasını arz ve talep ederiz.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Yeşil Sol Parti Grup Başkanvekili
Erzurum Milletvekili

Hakkı Saruhan OLUÇ
Yeşil Sol Parti Grup Başkanvekili
Antalya Milletvekili

GEREKÇE

AKP-MHP iktidarının ekonomi-politik tercihleri sebebiyle enflasyon, işsizlik, yoksulluk, borçluluk, geçim sorunu, hayat pahalılığı, sefalet ve açlık sorunu her geçen gün daha da büyümektedir. Israr edilen yanlış politikalarla ekonomide pek çok gösterge olumsuz bir seyir izlemeye devam etmektedir. Enflasyon, işsizlik, döviz kurları, dış ticaret açığı, dış borç, dış ödemeler dengesi, ülke tarihinin en yüksek seviyelerine çıkmıştır. Ayrıca bu zaman zarfında Merkez Bankası rezervleri eksiye düşmüş, döviz kontrol edilemez noktaya gelmiştir. Gittikçe artan otoriterleşme, yargının siyasi iktidara daha da bağımlı hale getirilmesi, pek çok alanda temel hak özgürlüklerin rafa kaldırılması, Kürt sorununun çözümsüzlüğünden kaynaklı güvenlik harcamalarında yaşanan devasa artış ülke ekonomisini çökme noktasına getirmiştir. İktidar, ülkeyi bedelini yoksulların ödediği ve ekonomiyi bumerang gibi vuran faiz-kur-enflasyon sarmalına sürüklemiştir.

İktidarın sermayeyi, rantı, faizi merkeze alan ekonomi politik tercihleri enflasyonu hızla arttırmıştır. On milyonlarca yurttaş için hayat pahalılığı ve enflasyon en yakıcı mesele olmaya devam etmektedir. Özellikle seçim sonrası döviz kurlarında meydana gelen hızlı yükseliş ve peşi sıra vergi oranlarında yapılan artışlar hem enflasyonu tetiklemiş hem de zaten bozuk olan vergi yapısını ve gelir dağılımını daha da bozmuştur. Vergilerde yapılan artışlar hızla mal ve hizmet fiyatlarına yansımış ve gıdadan giyime barınmadan ulaşımaya kadar her şey zamlanmıştır. Öyle ki, son bir ayda akaryakıt fiyatlarına defalarca zam yapılmıştır. Özellikle akaryakıttan alınan ÖTV'de yapılan artış sonrası benzinde tek kalemde 5 TL artış olmuş, bugün yani 25 Temmuz Salı günü gelen son zamlarla litre fiyatı 37 TL'ye çıkmıştır. Akaryakıtta yapılan bu artış sonrasında da gıdadan ulaşımaya kadar her şey tekrardan zamlanmıştır.

Türkiye her şeye her gün zam yapıldığı, değer-fiyat bariyerinin kırıldığı ve fiyat istikrarının yok olduğu bir buhran dönemini yaşamaktadır. AKP-MHP iktidarı, enflasyonun küresel bir sorun olduğunu söylese de bizzat Merkez Bankası'nın da ifade ettiği gibi küresel enflasyon düşme eğilimine girmiştir. Ülkelerin enflasyon oranları karşılaştırıldığında gerçeği yansıtmayan yüzde 38'lik resmi enflasyon oranıyla bile Türkiye'nin oldukça negatif ayrıştığı rahatlıkla görülmektedir.

Dünya Bankası'nın yayımladığı *Gıda Güvenliği Raporu*'na göre, Türkiye dünyada yıllık bazda en yüksek gıda enflasyonuna sahip 10. ülkeyken bu alanda OECD ülkeleri arasında birinci sırada yer almıştır. Bunun bedelini de yoksullar ödemektedir. Yakın zamanda açıklanan bir OECD araştırmasına göre Türkiye, geçim derdinde OECD ülkeleri arasında ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'deki ailelerin yüzde 70'inden fazlası geçim derdi yaşamaktadır.

Enflasyondaki muazzam artış yurttaşlar için yaşamı daha da zorlu hale getirmiştir. Yaşanan ağır ekonomik sorunlardan dolayı insanlar en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamaz noktaya gelmiştir. Özellikle son yıllarda işsizlik artmış, emek değersizleşmiş, güvencesiz çalışma yaygınlaşmış, tencereler kaynamamış, sepetler boş kalmış, evler ısıtılamamıştır. Ayrıca bu süreçte insani koşullarda barınma gibi temel ihtiyaçlar özellikle büyük kentlerde neredeyse lüks haline gelmiştir. İktidar asgari ücretliye, emekçiye, memura ve emekliye kaşıkla verdiğini kepçeyle geri almıştır. Normal şartlarda temel ücret olarak kabul görmesi gereken ancak

toplumun yüzde 50'den fazlasının asgari ücretle çalıştığı Türkiye'de insanlar en temel ihtiyaçlarını dahi borçlanarak karşılamak durumunda kalmaktadırlar. Yeni asgari ücretin açıklandığı 21 Haziran 2023'ten bugüne, yani henüz 1 ay olmuşken, asgari ücret 480 dolardan yaklaşık 420 dolara kadar düşmüştür. Dört kişilik bir ailenin insanca bir yaşam sürmesi için gereken minimum tutar, bir diğer deyişle yoksulluk sınırı, asgari ücretin yaklaşık 3 katına çıkmıştır. Asgari ücretin en temel beslenme ihtiyaçlarını dahi karşılayamıyor olması asgari ücretle çalışan yaklaşık 10 milyon emekçinin "çalışan yoksul" haline geldiğini, dahası açlık sınırının altında bir hayata mahkûm edildiğini ortaya koymaktadır.

Öte yandan özellikle son günlerde bedelini ağırlıkla yoksulların ödediği vergi oranlarında yapılan devasa artışlar, ekonominin halkımızın üzerine çökmesine neden olmuşken sermaye sınıfının karları rekorlar kırmaya devam etmektedir. Yakın zamanda açıklanan Türkiye'nin 500 büyük şirketinin karlılığına ilişkin bir rapor, emeğiyle geçinen yurttaşlar daha da yoksullaşırken büyük şirketlerin devasa karlılık oranları yakaladığını göstermiştir. Buna göre söz konusu şirketlerin 2022 yılı net satışları, 2021 yılına göre yüzde 148,7 ile rekor kırarak artış göstermiş, şirketlerin karı yaklaşık 8 trilyon liraya çıkmıştır. Bu büyük şirketler, net satışlarını dolar bazında da yüzde 33,4 artırmıştır. Gerçek enflasyon yüzde 100'ü geçmiş, hayat pahalılığı tavan yapmış, yoksulluk sınırı 40 bin liraya dayanmışken sermaye sınıfı karlarına kar eklemeye devam etmektedir.

İktidarın yanlış politikaları sonucu enflasyonun şaha kalktığı, yoksulluğun ve işsizliğin arttığı, vergi adaletsizliğinin ve gelir dağılımının daha da bozulduğu bir dönemde yurttaşların yaşadığı maddi kayıpların ve bunun getirdiği olumsuz etkilerin araştırılması amacıyla bir genel görüşme açılması arz ve talep ederiz.